

УДК 347.2

DOI <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.2.01>**Наталія Башурин,**

аспірант кафедри цивільного права,

асистент кафедри судочинства

Навчально-наукового юридичного інституту

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

НЕЮРИСДИКЦІЙНІ ФОРМИ ЗАХИСТУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

У статті автором вказано перш за все на проблему відсутності на законодавчому рівні спеціального правового механізму захисту науково-технічної інформації. Під час детального аналізу наукової літератури із заданої тематики науковець виділяє питання співвідношення понять «охорона» і «захист» прав інтелектуальної власності чи прав на інформацію, вказуючи на базові характеристики цих термінів і те, чим вони між собою різняться. Також у статті йдеться про дефініцію науково-технічної інформації і про те, за яких, власне, умов така інформація підпадає під правову охорону. Далі автор зосереджує увагу на тому, що таке форма захисту науково-технічної інформації і які форми захисту можуть застосовуватися до такого виду інформації. Розкрито загальне поняття форм захисту науково-технічної інформації. Крім того, автором детально охарактеризовано окремі порядки її захисту, а також ті чи інші заходи, що забезпечуються в межах неюрисдикційної форми захисту прав на науково-технічну інформацію. Зокрема, увага акцентована на особливостях застосування самозахисту як однієї з найпоширеніших процедур в межах неюрисдикційної форми захисту науково-технічної інформації. Також автор детально аналізує такі заходи, як переговори і претензійний порядок захисту прав на науково-технічну інформацію, звертає увагу на їх позитивні характеристики, але водночас наголошує й на негативних сторонах, оскільки відсутній законодавчо визначений порядок їх застосування. У науковій статті загалом окреслено переваги та недоліки найпоширеніших процедур неюрисдикційної форми захисту, особливості їх застосування і специфіку їх реалізації. Науковцем у дослідженні запропоновано механізм захисту прав на науково-технічну інформацію з акцентом на його варіативності залежно від специфіки ситуації. надано пропозицію щодо правового регулювання питання захисту науково-технічної інформації.

Ключові слова: науково-технічна інформація, форми захисту науково-технічної інформації, неюрисдикційна форма захисту, альтернативні способи захисту, механізм захисту прав на науково-технічну інформацію.

Постановка проблеми. На даному етапі розвитку суспільства одним із найбільш цінних ресурсів є інформація, особливо якщо її використання може дати певну вигоду для автора такої інформації. У цьому аспекті науково-технічна інформація, як основа для прогресу, є цінним об'єктом правовідносин та потребує правового захисту й охорони.

Нині питання захисту науково-технічної інформації у сфері приватного права врегульоване лише нормами про загальну процедуру, а спеціальний механізм захисту перебуває на етапі формування. При цьому варто вказати, що реформування викликано швидше не процесами всередині країни, а євроінтеграцією. Нечисленна практика захисту прав на науково-технічну інформацію спричиняє потребу в ефективно діючій системі органів та процедур захисту, її чіткості та однозначності, а також популяризації захисту серед населення.

Вважаємо за потрібне проаналізувати можливі процедури захисту науково-технічної інформації з погляду доцільності, зокрема, аналізуючи практику, та запропонувати дієвий механізм захисту прав на таку інформацію. Також потрібно переглянути необхідність у правовому закріпленні форм захисту у Законі України «Про науково-технічну інформацію».

Питання захисту об'єктів права інтелектуальної власності, а значить і науково-технічної інформації, ефективності різних форм захисту та оптимізації процедури захисту прав є предметом наукових досліджень І. Я. Бабецької, О. В. Кохановської, Г. О. Ульянової, С. С. Драганова, Г. М. Грабовської, О. П. Орлюк, О. О. Штефан, О. О. Панасюк та багатьох інших. Проте питання цілісного механізму захисту науково-технічної інформації, використання різних форм захисту прав на такий специфічний об'єкт прав не було представлено українськими правниками достатньою мірою.

Мета статті – на підставі аналізу наукової літератури охарактеризувати форми захисту науково-технічної інформації.

Виклад основного матеріалу. Вважаємо за необхідне представити наше розуміння поняття форми захисту науково-технічної інформації, що можна встановити лише після співвідношення понять «охорона» та «захист» суб'єктивних прав; а також проаналізувати різні трактування поняття «форми захисту» прав.

Щодо співвідношення понять «охорона» та «захист» суб'єктивного права у наукових колах існує два підходи:

1) охорона та захист відображають одне і те саме поняття;

2) охорона та захист є різними категоріями, причому охорона включає в себе захист.

Поділяємо думку, що дані терміни відображають не ідентичні, а суміжні конструкції, де охорона суб'єктивного права вміщає в себе його захист. Таку ж позицію підтримують Г. О. Ульянова, О. П. Орлюк, О. О. Штефан, І. Я. Бабецька та багато інших.

Так, Я.В. П'янова трактує поняття охорони як комплекс правових засобів, спрямованих на забезпечення прав та встановлення превентивних засобів відвернення посягань на суб'єктивні права. А захист являє собою засоби компенсаційно-відновлювального характеру, які застосовуються у разі порушення суб'єктивних прав [11].

І. Я. Бабецька наголошує на тому, що охорона прав та свобод відбувається постійно, а їх захист можливий за умови виникнення відповідної на те підстави [1, с. 163].

Хотілося б зазначити, що захист прав здійснюється також і особою, чії права та/або інтереси було порушено, не визнано чи оспорено, використовуючи своє суб'єктивне право на захист – юридично закріплену можливість уповноваженої особи використати заходи правоохоронного характеру з метою поновлення порушеного права та припинення дій, що порушують право [1, с. 164].

Тому вважаємо найбільш повним визначення захисту прав інтелектуальної власності із зазначенням таких його ознак:

– захист є сукупністю заходів економічного, організаційного та іншого характеру;

– застосовується особою, права якої порушено, правонаступниками, компетентними органами;

– використовується для відновлення порушеного права, його визнання та/чи для компенсації;

– застосовується у разі порушення, невизнання чи оспорення права інтелектуальної власності, а також існування реальної загрози їх порушення;

– застосовується щодо об'єктів права інтелектуальної власності.

Одним із таких об'єктів є науково-технічна інформація, специфіка якої полягає у важливості такої інформації як джерела прогресу. Проте для віднесення інформації до науково-технічної потрібно дотримуватися певних умов.

Відповідно до Закону України «Про науково-технічну інформацію» такою інформацією є будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [15].

Така інформація за своєю суттю є результатом інтелектуальної та творчої праці (оскільки відображає досягнення), тому захищається як об'єкт авторського права з моменту створення, тобто з моменту надання їй певної форми, фіксації, з моменту її формулювання і висловлення. Також можна отримати авторське свідоцтво, зареєструвати результати науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної та іншої науково-технічної діяльності. У разі, якщо фінансування такої діяльності здійснювалося з державного бюджету, така реєстрація, облік є обов'язковими відповідно до Закону України «Про науково-технічну інформацію».

Для захисту, визнання результатів дослідження науково-технічною інформацією вона має бути новою, як і інші об'єкти, що охороняються авторським правом. Проте поняття «нове» означає «не повинне бути копією іншого» [16].

Правомірність посилання на інші твори викликана тим, що наукова спільнота вимагає високого рівня змісту, поступового розвитку існуючих поглядів і уявлень: новий твір базується, посилається на ті твори, які уже існували до того, нова інформація уточнює, поширює чи звужує, тлумачить чи заперечує уже поширену раніше тощо [13].

На основі вищенаведеного цікавою умовою для захисту науково-технічної інформації як твору було б те, що в ній повинна бути не так нова інформація, як оригінальність думок, ідей, що зумовлює віднесення до незаконного і плагіат, і перефразування та інші намагання обійти закон [7].

Отже, захистом науково-технічної інформації є сукупність заходів, що застосовується особою самостійно чи за допомогою компетентного органу для відновлення порушеного права, його визнання та/чи для ком-

пенсації у разі порушення, невизнання чи оспорення прав на оригінальну науково-технічну інформацію, а також існування реальної загрози їх порушення.

Міра дозволеної поведінки у процесі захисту прав відображається у формі, способах та засобах захисту, оскільки вони закріплені нормою закону або договору як допустимі дії, спрямовані на попередження, припинення порушення прав, а так само на їх відновлення. При цьому поняття «форма захисту» немає у законодавстві – воно підміняється термінами «порядок захисту», «способи захисту» [2, с. 45].

В. В. Бутнев під формою захисту розуміє «комплекс погоджених організаційних заходів щодо захисту суб'єктивних прав, що протікають у рамках єдиного правового режиму». В. В. Дунаєв форму захисту цивільних прав трактує як «дії, засновані на нормі права або договорі, що протікає або у рамках правової процедури, або без неї, спрямовані на попередження, припинення порушення прав і їх відновлення, здійснювані спеціальним юрисдикційним органом або самим правовласником». Інші науковці під формою захисту вбачають «визначений порядок захисту прав та інтересів, що здійснюється тим чи іншим юрисдикційним органом, залежно від його природи» [2, с. 46]. Також існує думка, що формою захисту прав є внутрішньо погоджений комплекс організаційних заходів захисту прав та охоронюваних законом інтересів [7].

Грунтуючись на досліджених поняттях, пропонуємо розуміти під формою захисту науково-технічної інформації внутрішньо погоджений комплекс заснованих на нормі права чи договорі організаційних та інших заходів захисту прав на науково-технічну інформацію та інтересів, пов'язаних з такою інформацією, які здійснюються в рамках єдиного типу процедур, що узгоджені спільною метою, спрямовані на попередження, припинення порушення прав і їх відновлення, здійснювані спеціальним юрисдикційним органом або самим правовласником.

У своєму навчально-наочному посібнику О. В. Іванюк, І. Л. Литвинчук відносять арбітраж до загального (судового) захисту юрисдикційної форми, а захист за участю творчих союзів, спілок колективного управління та медіацію до неюрисдикційної форми захисту [6]. Проте арбітраж не є ланкою державної судової системи, а під час захисту за участю творчих союзів, спілок колективного управління та медіації здійснюється залучення не заінтересованої в суті спору сторони, що суперечить розумінню неюрисдикційної форми захисту.

Проаналізуємо насамперед неюрисдикційну форму захисту, її поняття та складники. Так, на думку Г. М. Грабовської, неюрисдикційна форма передбачає захист права інтелектуальної власності своїми силами, без звернення за допомогою до державних або інших компетентних органів [4, с. 39].

О. О. Панасюк вказує, що дії носіїв суб'єктивних авторських прав спрямовані на визнання наданих правовими нормами можливостей, припинення порушень у реалізації вказаних можливостей та застосування негативних наслідків по відношенню до порушників без звернення до спеціальних суб'єктів визнається як неюрисдикційна форма захисту [12, с. 759].

Г. О. Ульянова розуміє неюрисдикційну форму як вжиття особисто правовласником заходів, спрямованих на припинення порушення, відновлення порушених прав, відшкодування завданої шкоди [19, с. 179].

Вважаємо, що доцільно буде розуміти під неюрисдикційною формою захисту не лише дії, а й бездіяльність, оскільки міри оперативного впливу також підпадають під ознаки неюрисдикційної форми захисту і можуть відобразитися у відмові від виконання певних зобов'язань. Тому вжиття Г. О. Ульяновою терміна «заходи», а не «дії» було доцільнішим.

Отже, під неюрисдикційною формою захисту розуміємо заходи фактичного та юридичного характеру, що вживаються носієм права на науково-технічну інформацію (його представником, правонаступником) для визнання його прав і охоронюваних законом інтересів, попередження та припинення порушення, відновлення порушеного права чи інтересу, а також отримання компенсації самостійно, без звернення до державних органів, організацій, уповноважених суб'єктів.

Для того, щоб оцінити позитивні та негативні аспекти вибору даної форми захисту, варто коротко охарактеризувати порядки, що належать до неюрисдикційної форми захисту.

1) Базовим складником неюрисдикційної форми захисту є самозахист, право на що передбачено статтею 55 Конституцією України [9] та статтею 19 Цивільного кодексу України [18].

Ними встановлено, що самозахист характеризується тим, що:

- це застосування особою засобів протидії, що може проявлятися як у дії фактичного чи юридичного характеру [19, с. 179], так і в бездіяльності;
- виникає у разі порушення права (інтересу) чи реальної загрози його порушення;
- може бути спрямований як на захист свого майнового або немайнового [19, с. 179]

права чи інтересу, так і на захист права/інтересу іншої особи [12, с. 759];

– спрямований на запобігання порушенню чи його припинення, ліквідацію його наслідків [17];

– повинен відображатися в таких способах, які не заперечуються законом та не суперечать моральним засадам суспільства, які відповідають змісту порушеного права, характеру порушення та спричиненим ним наслідкам.

Цікавим є те, що М. Панченко розуміє самозахист у широкому значенні як будь-які дії правомочної особи, пов'язані із захистом суб'єктивного права від порушення (у тому числі подача позову, скарги, самостійний захист цивільних прав у суді без допомоги адвоката тощо) [17]. Проте вважаємо, що поширювальне тлумачення даного поняття недоцільне, оскільки спричиняє низку питань щодо розмежування самозахисту як окремого порядку неюрисдикційної форми захисту й інших.

Підтримуємо трактування О. О. Панасюк права особи на самозахист як можливість у разі порушення авторського права або виникнення реального ризику такого порушення застосувати доцільну та адекватну (відповідну) протидію, яка не заборонена законом і не суперечить моральним засадам суспільства, де доцільність та адекватність, як оціночні категорії та характеристики протидії, втілюють у собі позитивні та негативні властивості, баланс між якими і повинен бути забезпечений правовими засобами [12, с. 760].

До самозахисту, безперечно, відносять необхідну оборону та крайню необхідність. Погоджуємося з Г. О. Ульяновою та підтримуємо думку С. Клеймєнєвої, що вжиття подібних заходів під час здійснення потерпілою стороною свого права на захист авторських прав видається досить туманним, оскільки уявити собі ситуацію, коли ці заходи можуть бути вжитими, дуже важко. Коли йдеться про крайню необхідність як захід самозахисту авторських прав, її ймовірність можна допустити, оскільки однією з обов'язкових умов, що визначають крайню необхідність, є та обставина, що завдана шкода повинна бути менш значущою, ніж запобіжна шкода, наприклад, дії потерпілої сторони чи третьої особи, спрямовані на вилучення контрафактної продукції. У даній ситуації продукція тільки вилучається, але не знищується, тобто порушнику завдається шкода значно менша порівняно з тією шкодою, яку він завдає правовласникові, порушуючи його особисті й майнові права [17].

ІІ) Переговори як особливий порядок захисту неюрисдикційної форми полягає

у взаємодії сторін, що ініціюється та проводиться ними самостійно без участі інших осіб і повністю регулюється ними. Цей порядок виділяється на основі практики, часто використовується, оскільки є найдоступнішим, простим та при цьому доволі ефективним порядком; не потребує значних витрат як часу, так і фінансів; є конфіденційним [14].

Проте виникає низка питань. Так, неформальність процедури, з одного боку, є позитивною ознакою (сторони вибирають найефективнішу процедуру), а з іншого – має негативні сторони (брак організації, наявність можливості для маніпуляцій, затягування тощо). Також це стосується і відсутності керівника даного процесу. Крім того, ризиком є можливість недосагнення згоди, або гірший варіант – формальна згода з прийнятим рішенням [14], оскільки виконання домовленості не буде, а потерпіла сторона не отримує результату, на який розраховувала, що може призвести до закінчення строку позовної давності і подальшого ускладнення процедури захисту.

Тому варто бути готовим до того, що переговори – це перший крок у вирішенні проблеми, який може бути ефективним та вберегти від непотрібних витрат.

ІІІ) До неюрисдикційної форми захисту науково-технічної інформації варто віднести і претензійний порядок. Р. Шишка зазначає, що претензійний порядок задоволення правомірних вимог останнім часом незаслужено забувається [17].

У цивілістиці його також називають урегулюванням спору про право. Під ним розуміють спільні дії сторін, що сперечаються, щодо ліквідації наявного конфлікту. Суть урегулювання спору зводиться до того, що особа, чиї права дійсно чи уявно порушені чи оспоруються, у нормативно встановлений строк у письмовій формі доводить свої вимоги з долученням відповідних документів до відома другої сторони. Остання, розглянувши заяву, повинна в певний строк або задовольнити претензію, або надіслати вмотивовану відмову [3].

Переваги претензійного порядку полягають у простоті процедури і його швидкості, доцільності та ефективності, у письмовій формі та врегульованому порядку (за аналогією даного інституту в господарському праві), можливості сторін самостійно визначити результат та дотриматися конфіденційності, зменшенні витрат, зменшенні емоційного напруження та збереженні ділових відносин. До недоліків варто віднести можливість фіктивного погодження на умови претензії, бажання відтягнути час виконання обов'язку тощо.

У разі коли використання неюрисдикційної форми захисту не дало бажаного результату, доцільним є звернення за захистом у порядку юрисдикційної форми захисту.

Враховуючи все вище вказане, вважаємо, що той чи інший порядок захисту, їх послідовне використання має вибиратися залежно від конкретної ситуації: потреб потерпілої особи, характеру порушення, особи відповідача, специфіки науково-технічної інформації, масштабу порушення права, можливості повторного порушення права тощо. Проте можна виділити певні етапи захисту прав, що можуть використовуватися як типовий механізм для досягнення цілі: у разі неефективності в конкретній ситуації чи небажання сторони конфлікту використовувати певну можливість потрібно перейти до наступного етапу.

Пропонуємо вдосконалити вказаний механізм захисту. На нашу думку, з моменту виявлення порушення права на науково-технічну інформацію він повинен включати:

- документальну фіксацію порушення, наслідків, причинного зв'язку, збитків для формування доказової бази, яку потім неможливо буде одержати чи таке одержання буде проблематичним/звернення до суду для забезпечення доказів;

- переговори/самозахист;
- претензійний порядок захисту (урегулювання спору);
- захист за допомогою інших альтернативних способів, що віднесено до спеціального порядку юрисдикційної форми;
- адміністративний порядок захисту, включаючи нотаріат;
- судовий захист;
- у разі невиконання рішення добровільно – звернення до виконавця.

Варто підкреслити важливість першого етапу, який фактично полягає у збиранні доказів, оскільки його виконання стане основою для ефективної реалізації всіх наступних етапів, оскільки більшість відмов у задоволенні позову щодо захисту прав пов'язані саме з недостатністю доказів.

Задля популяризації захисту науково-технічної інформації серед мас вважаємо за доцільне передбачити в Законі України «Про науково-технічну інформацію» вказаний механізм:

«Стаття 19¹ Захист прав на науково-технічну інформацію

Права на науково-технічну інформацію як об'єкта права інтелектуальної власності можуть захищатися в порядку самозахисту, за допомогою звернення до органів державної влади, місцевого самоврядування чи до суду; а також шляхом використання альтернативних способів захисту».

Висновки

Захистом науково-технічної інформації є сукупність заходів, що застосовується особою самостійно чи за допомогою компетентного органу для відновлення порушеного права, його визнання та/чи для компенсації у разі порушення, невизнання чи оспорення прав на оригінальну науково-технічну інформацію, а також існування реальної загрози їх порушення.

При цьому формою захисту науково-технічної інформації є внутрішньо погоджений комплекс заснованих на нормі права чи договорі організаційних та інших заходів захисту прав на науково-технічну інформацію та інтересів, пов'язаних з такою інформацією, які здійснюються в рамках єдиного типу процедур, що узгоджені спільною метою, спрямовані на попередження, припинення порушення прав і їх відновлення, здійснювані спеціальним юрисдикційним органом або самим правовласником.

Пропонуємо вдосконалити вказаний механізм захисту та передбачити можливі форми захисту у Законі України «Про науково-технічну інформацію», який, на нашу думку, з моменту виявлення порушення права на науково-технічну інформацію повинен включати: документальну фіксацію порушення, наслідків, причинного зв'язку, збитків для формування доказової бази, яку потім неможливо буде одержати чи таке одержання буде проблематичним/звернення до суду для забезпечення доказів; переговори або самозахист; претензійний порядок захисту (урегулювання спору); захист за допомогою інших альтернативних способів, що віднесено до спеціального порядку юрисдикційної форми; адміністративний порядок захисту, включаючи нотаріат; судовий захист; у разі невиконання рішення добровільно – звернення до виконавця. І завжди потрібно пам'ятати, що той чи інший порядок захисту, їх послідовне використання слід вибирати залежно від конкретної ситуації.

Список використаних джерел:

1. Бабецька І. Я. Охорона та захист промислової власності в Україні. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія «Право»*. 2016. № 1. С. 162-168. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nivif_2016_13_25 (дата звернення: 10.10.2019).

2. Бігняк О. Захист корпоративних прав: співвідношення категорій «форми захисту», «способи захисту» та «засоби захисту» (сучасні погляди та концепції). *Юридичний вісник*. 2013. № 2. Ст. 43-48. URL: http://www.yurvisnyk.in.ua/v2_2013/07.pdf (дата звернення: 10.10.2019).

3. Васильєв С.В. Цивільний процес України : навчальний посібник. 2010. URL: <https://bit.ly/2HDNuU5> (дата звернення: 10.10.2019).
4. Грабовська Г. М. Способи та форми захисту авторського права. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2012. Вип. 19. Т. 2. Ст. 38-40. URL: <https://bit.ly/2HWNTQ6> (дата звернення: 10.11.2019).
5. Гринько Р.В. Заходи оперативного впливу та способи самозахисту: порівняльно-правовий аналіз. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2014. № 9-2. Т. 1. Ст. 159-162. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2014_9-2%281%29__45 (дата звернення: 10.11.2019).
6. Іванюк О. В., Литвинчук І. Л. Інтелектуальна власність : навчально-наочний посібник. Житомир: В. Б. Котвицький, 2014. 163 с. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/3089/3/Intellectualna_vlasnist.pdf (дата звернення: 12.11.2019).
7. Інтелектуальна власність : навчальний посібник для студ. вищих навч. закладів / В.М. Боковня, В.І. Василенко, Б.М. Гук, В.А. Івашенко, Ю.С. Кононенко, С.В. Корновенко, О.А. Кульбашна, О. М. Тараненко, С.М. Тараненко, С. В. Тростіна. Черкаси: Чабаненко Ю.А. 2014. 452 с. URL: http://eprints.cdu.edu.ua/435/1/Posybynyk_IW_%281%29.pdf (дата звернення: 12.11.2019).
8. Інтелектуальна власність : навчальний посібник / під ред. В.П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с. URL: https://pidruchniki.com/91244/pravo/zahist_prav_intelektualnoyi_vlasnosti (дата звернення: 18.11.2019).
9. Конституція України: від 28 червня 1996 року № 256к/96-вр. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80/> (дата звернення: 10.11.2019).
10. Науменко К.С. Поняття та види форм цивільно-правового захисту особистих немайнових прав фізичної особи, що забезпечують її соціальне буття. *Форум права*. 2014. № 2. Ст. 296-300. URL: <https://bit.ly/2I7B5qz> (дата звернення: 11.11.2019).
11. П'янова Я. В. Судовий захист майнових цивільних прав : дис... канд. наук: 12.00.03. Харків, 2009. 224 с.
12. Панасюк О. О. Поняття та класифікація форм захисту авторських прав. *Форум права*. 2013. № 1. С. 758-762.
13. Право інтелектуальної власності: Акад. курс : підручник для студ. вищих навч. закладів / О. П. Орлюк, Г. О. Андрощук, О. Б. Бутнік-Сіверський та ін.; За ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького. Київ: Видавничий Дім «Ін Юре». 2007. 696 с. URL: <https://bit.ly/2c3iHQG> (дата звернення: 21.10.2019).
14. Про альтернативне вирішення спорів. Український центр медіації. URL: <https://ukrmediation.com.ua/ua/korysna-informatsiia/pro-alternatyvne-vyrishennia-sporiv> (дата звернення: 21.10.2019).
15. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 № 3322-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 33. Ст. 345.
16. Рекомендації щодо вибору способів правової охорони та захисту прав на об'єкти авторського права і відповідні об'єкти права промислової власності / офіційний веб-сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <https://bit.ly/2W8ZbuV> (дата звернення: 21.10.2019).
17. Ульянова Г.О. Методологічні проблеми цивільно-правового захисту прав інтелектуальної власності від плагіату : дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.03. Одеса. 2015. 433 с. URL: <https://bit.ly/2JBhS3H> (дата звернення: 31.10.2019).
18. Цивільний кодекс України : від 16.01.2003. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40. Ст. 356.
19. Шевчук Н.В. Самозахист як спосіб захисту прав інтелектуальної власності. Малий і середній бізнес (право, держава, економіка). 2009. № 3-4. Ст. 179-181. URL: <https://bit.ly/30Iv5wC> (дата звернення: 31.10.2019).

The author's article states above all the problem of the absence of a special legal mechanism for the protection of scientific and technical information at the legislative level. During a detailed analysis of scientific literature on a given subject, the scientist singles out the question of the relationship between the concepts of "protection" of intellectual property rights or information rights, indicating the basic characteristics of these terms and what they differ among themselves. The article also refers to the definition of scientific and technical information and the conditions under which such information is subject to legal protection. The author further focuses on the fact that such a form of protection of scientific and technical information and forms of protection can be applied to this type of information. The general concept of forms of protection of scientific and technical information is revealed. In addition, the author describes in detail the separate procedures for its protection, as well as some measures that are provided within the framework of the Non-jurisdictional Form for the Protection of Rights to Scientific and Technical Information. In particular, sufficient attention is paid to the peculiarities of the application of self-protection as one of the most common procedures within the non-jurisdictional form of protection of scientific and technical information. The author also examines in detail such measures as negotiations and the claim procedure for the protection of rights to scientific and technical information, draws attention to their positive characteristics, but at the same time draws attention to the fact that there are also negative parties, since there is no legislative procedure for their application. In the scientific article as a whole, the advantages and disadvantages of the most common procedures are indicated by the non-jurisdictional form of protection, the peculiarities of their application and the specifics of their implementation. The study proposed a mechanism for the protection of the rights to scientific and technical

information, with an emphasis on its variability depending on the specifics of the situation, and provided a proposal on legal regulation issues of the protection of scientific and technical information.

Key words: scientific and technical information, forms of protection of scientific and technical information, non-jurisdictional form of protection, alternative methods of protection, mechanism of protection of rights to scientific and technical information.

